GAZETA KRAKOWSKA

Nro 34.

z KRAKOWA DNIA 28 KWIETNIA 1824 ROKU we SRODĘ.

Z Warszawy d. 20 Kwietnia.

Po licznych stratach, które Senat Królestwa Polskiego poniósł w ostatnich czasach, nowa w dniu 5 b. m. i r. dotknęła Go strata w zgonie zasłużonego Senatora Kasztelana Grzymały, Kawalera orderu Wielkiey wstęgi S. Stanisława. Stracili w nim Senatorowie zacnego i zdolnego Kollegę, a Naywyższa w kraiu Sądowa Magistratura gorliwego Sędziego, ktory przez lat ośm bez przerwy spełniał ważny obowiązek Senatora Sędziego, trzymaiącego Sentencyionarz Sądowy.

Zwyczay pisania pochwał i nekrologów po zgonie naymiernieyszych ludzi, do wielkości bohatyrskiey nie raz podniesionych, przekazany w puściźnie z czasów zepsutego rozsądku, tak się dotąd stale utrzymuie w kraiu naszym, że biorąc pioro do ręki w celu skreślenia rysu życia zmarłego ś. p. Senatora Grzymały, na chwilę wstrzymałem się i zapytałem sam siebie, czyli przedmiot, o którym pisać zamyślam, nie z mieści mnie w rzędzie niezręcznych wyżey wzmiankowanych Appellogistow? lecz przekonanie wewnętrzne w krótce zawstydziło moię niewczesną trwogę. Korzystny na stronę zmarłego sąd opinii publiczney, również moie zarumienił. W rzeczy samey, nietylko wielkość chwały woienney, biegłość w trudney sztuce rządzenia ludźmi, lub jeniusz okazany w zawodzie nauk, godnemi są wieczney pamięci; zasługuie rownież na cześć współczesnych i przekazanie potomnym, człowiek prawy i oświecony, sumiennie dopełniaiący obowiązków stanu i rzetelnie użyteczny społeczeństwu w obrębie działań, iaki mu los naznaczył. Takim był właśnie Obywatel Urzędnik ś. p. Grzymała, którego krótki rys życia rodakom udzielamy.

Wincenty Grzymała, Senator i Kasztelan Krolestwa Polskiego, urodził się w roku 1756 w dawnem Woiewództwie Bełskiem, z Kazimierza Grzymały, Stolnika Bełskiego, i Anny Wyleżyńskiey. Instrukcyia publiczna, tyle maiąca rzetelnych korzyści i przewagi nad prywatną, dźwignięta właśnie w owey epoce została, światłem i jeniuszem nieśmiertelnego Konarskiego. Zdrowy rozsądek po długich walkach odniósł chlubny try-

umf nad Scholastycyzmem. Szkoły wielce zasłużonego w narodzie Zakonu XX. Piiarów, ziednały sobie wtenczas powszechny szacunek i ufność publiczną; a celnieysza młodzież szlachecka w nich ukształcenie swoie odbierała. W szkołach tego to szanownego Zakonu odbył ś. p. Grzymała całą edukacyią; a pożytek, iaki tam odniósł, zaszczepił dozgonną przychylność w sercu iego dla tego szanownego Zgromadzenia. Po ukończonych naukach bawił czas nieiaki w domu wiekopomnego Krasickiego, na ówczas Biskupa Warmińskiego. Znane iego światło, talenta i rzadki dowcip, korzystnie wpłynęły na umysł młodego; a bliskie obcowanie z takim Mężem, uzupełniło nieiako wykształcenie władz moralnych, szczęśliwie w zawodzie szkolnym rozwiniętych. — Po redukcyi woyska Polskiego w r. 1717 i przy ciągle późniey szczupłey liczbie tegóż woyska, młodzież Polska maiąc ścieśnione pole usług kraiowych, zawód prawny uważać zaczęła w ten czas za iedyną szkołę kształcenia się na dalsze usługi obywatelskie. Przechodziła ona przez tę szkołę praktyki, która wtedy zastępowała niedostatek porządney nauki prawa, i ona iedna usposobiała młodych na urzędników Sądowych. Był to zaszczytny pierwszy zawod młodego, toruiący mu drogę do dalszych urzędów i dostoieństw. W tym zawodzie zasłużył ś. p. Grzymała na miłość i szacunek współobywateli; bo nauka z doświadczeniem i wprawą wzmocniona, a nadewszystko nieskazitelność charakteru, drogę mu do tego torowały. Opuściwszy to pierwiastkowe powołanie, został w krótce w dość młodym wieku, Podstarostą Latyczewskim, zastępuiąc godnie w tym urzędzie niezgasłey pamięci Xięcia Adama Czartoryskiego Generała Ziem Podolskich. W tey epoce bliżey poznany ś. p. Grzymała od tego Nestora prawych rodaków, stale doznawał iego szacunku i przyiaźni, i chwile w towarzystwie tego Xięcia spędzone liczył do nayprzyiemnieyszych w życiu swoiem. W tym właśnie czasie poiął za małżonkę żyiącą dotąd Marcyiannę z Wydżgów, córkę znakomitego w Belskiem Obywatela, którey rzadkie przymioty serca i duszy w długiem pasmie lat pożycia małżeńskiego, stały się podstawą wspólnego rzetelnego szczęścia. Następnie wybrany został Deputatem z Prowincyi Małopolskiey na Trybunał Lubelski; zaszczytnie piastował ten ważny i dostoyny urząd Członka Naywyższey w kraiu Sądowey Magistratury. Sumienne pełnienie trudnych obowiązków Sędziego, nagrodził Stanisław August udzielaiąc ś. p. Grzymale, ozdobę orderu S. Stanisława. — Nadeszła pamiętna epoka Seymu 4roletniego; ocknął się naród z długiego letargu, i ze szczerą skruchą polityczną, gorliwie zaiął się poprawą swoiego bytu. S. p. Grzymała dzielił uczucia dobrze myślących, iako człowiek oświecony i nieskażonego serca. Zostaiąc w stosunkach przyiaźni lub bliższey znaiomości z wielu twórcami nowey formy rządu, światłem i doświadczeniem swoiem był im użyteczny.— Z boleścią serca poglądał na upadek budowy, w którey rękoymią szczęścia kraiowego uważał. Podobało się nakoniec Opatrzności, naród nasz wystawić na ostatnią próbę. S. p. Grzymała z gorliwością poświęcił się ratunkowi oyczyzny, czynnie działaiąc w prowincyi Podolskiey, gdzie

w tenczas stałe miał zamieszkanie. Owoczesny naczelnik siły zbroyney narodowey, znaiąc go z reputacyi obywatelskiey i poznawszy go bliżey przez długi pobyt w domu iego na Podolu, przed zaczęciem woyny w roku 1792, gdzie miał stanowisko woyskowe, zaszczycił ś. p. Grzymałę stopniem Jenerała, którego on nie przyiął, nie czuiąc się bydź usposobionym do pełnienia tak trudnego obowiązku, długiego poprzedniego doświadczenia i osobney nauki wymagaiącego. Wskazał Naczelnikowi godnego zastępcę, sam nie przestaiąc bydź czynnym w obrębie poświęcenia się i usiłowań obywatelskich. Lecz w krótce uyrzał się bydź zmuszonym do opuszczenia Podola, gdzie prawie cały maiątek w tamtych stronach posiadany utracił. Wybiła godzina narodowego nieszczęścia. Upadła oyczyzna: na grobie matki płakali iey prawi synowie, a smutek ten dotkliwy dzielił szczerze ś. p. Grzymała. Zaięty pod panowanie rządu Austryiackiego tak postępował, iak wszystkim dobrze myślącym rozsądek, okoliczności postępować doradzały. Wreszcie w tey epoce pogrobowey nieskazitelność charakteru, cnoty obywatelskie i znaiomość praw powoływały nieraz ś. p. Grzymałę na godność polubownego Sędziego, któremu zwaśnione strony, nayzawilsze spory do ostatecznego rozstrzygnienia poruczały, i na zdaniu jego polegać nie wahały się. — W kolei wielkich wypadków politycznych, które wstrząsnęły Europę i nową nadały postać części ziemi Polskiey, w roku 1809 pamiętna wybuchnęła walka tak zaszczytna dla sławy oręża Polskiego, która utkwiła orły narodowe na brzegach Dniestru i szczycie Karpatów. Postępuiący w tryumfie Wódz owoczesny Polakow, sławney pamięci Xiążę Józef Poniatowski, znaiąc obywatelstwo i zdatność ś. p. Grzymały, powierzył mu urząd Prezesa tymczasowego Rządu w ówczesnym Cyrkule Zamoyskim: on zaś zdrowie, siły i maiątek na usługi oyczyzny ofiarował, a iedynego 15stoletniego w tenczas syna zamieścił w szeregach walecznych ziomków, oswobodzaiących ziemie oyczystą. Zaraz przy ukończeniu woyny Rząd Xięztwa Warszawskiego mianował ś. p. Grzymałę Kommissarzem do rozwiązania tymczasowego Rządu obu Gallicyi tudzież do zrewidowania Władz Administracyynych i zaprowadzenia porządku konstytucyynego w niektórych Powiatach Gallicyyskich. W roku 1810 wysłany znowu został w tytule pełnomocnego Kommissarza do załatwienia zachodzących z rządem Austryiackim interesów i odebrania archiwów, tyczących się nowo wcieloney do Xięztwa Warszawskiego Gallicyi. Po dopełnieniu tych usług publicznych, Król Jegomość Saski osobnym dekretem zapewnić raczył ś. p. Grzymałę o zadowoleniu i względach swoich. W tym czasie obrany został Prezesem Rady Obywatelskiey Departamentu Lubelskiego; który to urząd z pożytkiem współobywateli i zaszczytem dla siebie aż do roku 1815 sprawował. Za wskrzeszeniem Królestwa Polskiego i nadaniem konstytucyi kraiowi temu, przez wspaniałomyślnego Króla, dziś nam łaskawie panuiącego, w nagrodę tyloletnich zasług i trudów obywatelskich, ś. p. Grzymała powołany został na Senatora Kasztelana Królestwa Polskiego, z przydaniem obowiązku utrzymywania Sentencyionarza w

Sądzie Naywyższym. Mądry nasz prawodawca, stwarzaiąc ten urząd, ważne zrobił ulepszenie w Instytucyi Sądu Naywyższego. Senatorowie koleyno zmieniaiąc się w zasiadaniu, szukali u Kollegi (który nigdy biegu czynności Sądowych nie opuszczał) informacyi i rady któreby nadawały czynnościom tego Sądu iednostayność form i postępowania. — Przed przyięciem Sentencyionarza, sprawował przez czas nieiaki urząd Prezesa Deputacyi Prawodawczey, do ułożenia proiektu Procedury Sądowey.

Urząd ten Senatora Sędziego piastował bez przerwy lat ośm. Kolledzy iego, stolica i kray cały, niechay dadzą świadectwo nieskazitelności charakteru, bezstronności i światła ś. p. Grzymały. Nie wspomnę tu także o wpływie politycznym światła i sposobu myślenia ś. p. Grzymały, na działania dwóch Seymów dzisieyszego Królestwa Polskiego, iako Senatora, i iako Członka Kommissyi Seymowey z grona Senatu wybieraney, w którey na ostatnim Seymie redagował część uwag Izby Senatorskiey nad działaniami Rządu z Wydziałem Sprawiedliwości związek maiącemi. — Ta epoka życia zmarłego ś. p. Grzymały, dokonana w obecnych czasach, w obliczu ziomków, uwalnia mnie od obszernieyszego roztrząsania, tym bardziey, że i opinia publiczna zwykle surowsza dla umarłych niż dla żyiących, korzystny już sąd wydała, tak względem całego biegu życia, iako i tey ostatniey usługi publiczney ś. p. Grzymały, a sąd zdrowey opinii publiczney względem umarłych nigdy nie iest podeyrzany i błędny.

Z Paryża d. 13 Kwietnia.

Wniesiony d. 5 b. m. przez Ministra woiennego do izby Parów proiekt względem zmiany dotychczasowego zaciągu do woyska, który stanowi: Woysko Francuzkie składa się wedle ustawy z dnia 10 Marca 1818.

1) Z stoiącego woyska w liczbie 240,000 ludzi, które przez coroczne wybieranie 40,000 rekrutów utrzymywane bydź ma w zupełności.

2) Z odwodu tak zwanych weteranów, to iest: żołnierzy, którzy sześcioletni swóy czas wedle przepisów w stoiącem woysku przesłużyli i w korpusie Weteranów drugie sześć lat służyć muszą, którzy iednak tylko w czasie woyny do czynney służby i w woyskowey swey dywizyi powołanemi bydź mogą, a ieżeliby za obrębem swey dywizyi użytemi bydź mieli, iak podczas woyny Hiszpańskiey, tedy potrzeba na to osobney ustawy. — Podług powyższego nowego proiektu zaciąg coroczny do służby lądowey i morskiey wynosić ma 60,000 ludzi, a w mieysce dotychczasowego weteranów korpusu utworzony bydź ma odwód, z młodych żołnierzy i dotychczasowa 12letnia służba tak w woysku, iako i korpusie weteranów zmienia się na lat 8. Za głowny powód do nowego tego urządzenia podał Minister: że woyna z Hiszpanią, mimo okazanego zapału przez starych żołnierzy, okazała niedostateczność korpusu weteranów, i t. d.

Kassa umorzenia długów otrzymała do ostatniego zeszłego miesiąca 510 mill. 560,146 Fr. 74 cent. a wydała 509 mill. 805,736 Fr. 81 cent. tak iż do wzmian-

kowanego wyżey czasu z zapasami depozytowey kassy posiada 30 mill. 191,010 Fr. 72 cent. Z dochodów swoich może zatem na każdey giełdzie zakupywać za 12,000 Fr. papierow skarbowych.

D. 9 rano Minister Stanu X. Montesquieu otrzymał u Króla posłuchanie, potem pracował J. K. M. z Hr. Villele.

Karol Vernet z Grenoblu, były officer jazdy, został na śmierć skazany, ponieważ przeciw Francyi walczył.

W Perpignanie 14 wychodźców Piemontskich, którzy w konstytucyynych szeregach w Katalonii przeciw Francyi walczyli, otrzymali paszporty do udania się do innych kraiów, ponieważ zabrony im iest przystęp do kraiów Sardyńskich i Szwaycarskich.

P. Rotte mianowany został na mieysce Vicehrabi Marcellus sekretarzem naszego poselstwa w Londynie, a ostatni udać się ma na Posła naszego do Luki.

Pisemka przeciw pisemkom przez P. Courier wydanego rozprzedano w kilku dniach 20 0 exemplarzy. Między innemi zawiera to pismo list do autora, w którem co do Francyi tak wyrażono: "Wszyscy ludzie we Francy są uniżeni. Jest to wasza sztuka podobania się; wszyscy nauczać możecie tey sztuki i na niey zasadza się jeniusz waszego narodu. Anglik żegluie, Arab rabuie, Grek biie się za swą wolność, Francuz iest uniżonym sługą, służy lub chce służyć, i umarłby gdyby nie służył. Francuzi nie są wprawdzie naywięcey niewolniczemi, ale nayuniżeńszemi ze wszystkich ludów," &c. *(non le plus esclave, mais le plus valet de tous les peuples.)*

Z Madrytu d. 2 Kwietnia.

Podczas nieobecności Króla prezyduie w radzie Ministrów P. Ugarte.

Wyrok przebaczenia iest znowu odwleczony; lecz na to mieysce posłany został radzie Kastylii proiekt do przekonania się o postępowaniu będących w służbie przed rewolucyią urzędników. Względem każdego urzędnika maią sądy tayney zasiągać wiadomości, a ieżeli urzędnik okaże się bydź czystym, odzyskuie za potwierdzeniem Krola dawny urząd; ieżeli przeciwnie, otrzyma połowę lub trzecią część dawney płacy. Junta w stolicy, a władze po prowincyiach, z przybraniem mieyscowego Xiędza, trudnić się maią takowem rozpoznaniem.

Jenerał Bourmont znayduie się teraz z swoim sztabem i gwardyią Królewską w Toledo; tamże przeniesiony został lazaret Francuzki. Tymczasem osada Hiszpańska, składaiąca się z części nowey gwardyi Królewskiey i dywizyi Quesady czyni służbę w stolicy. Wnoszą ztąd długi pobyt Króla w Araniuez.

Wczoray woyska Francuzkie stósownie do odebranego rozkazu zaięły znowu w Stolicy wszystkie straże, które Hiszpanie od dwoch dni osadzali.

Ajent Domu bankierskiego Rotschilda zaliczył rządowi na opędzenie kosztów podroży Króla do Araniuez 400,000 Fr. Wezwanie Duchowieństwa pożyczenia rządowi 200 mill. realów z prowizyią po 5 od sta, miało bydź daremnym.

List z Logrono pod d. 29 z. m. zapewnia, że ochotnicy Królewscy, którzy zdawali się sprzeciwiać swoiemu rozbroieniu, poddali się zupełnie i broń swoią władzy oddali.

J. K. M. mianował P. Corpas nadzwyczaynym swoim Ministrem przy miastach Anzeatyckich i Konsulem w Hamburgu; a P. Casa-Jruio, 24 letniego Młodzieńca, syna byłego Ministra, Sekretarzem przy poselstwie w Paryżu.

Jenerał Quesada otrzymał wielki krzyż orderu Karola III.

W Walencyi ciągle ieszcze trwaią uwięzienia, i Margr. Almodavar uwięziony został.

W Kardona w dniu S. Józefa przyszło pomiędzy ultraroialistami i konstytucyionistami do bitwy, w którey 7 z ostatnich życie utraciło.

W górach Ronda (w Andaluzyi) znaydować się ma kilka set zbroynych konstytucyionistow, powiększey części officerów. W Saragossie oddaleni ze służby żołnierze wiary dopuszczaią się wielu zdrożności, a pospólstwo zaprowadziło do więzienia kilkunastu stronników Józefa Bonaparte Afrancedos zwanych.

Do Lima posłanych spieszno bydź ma 400 niższych i wyższych officerów, gdzie mieszkańcy zdaią się macierzyńskiemu kraiowi więcey sprzyiać, niżeli w innych okolicach południowey Ameryki.

Jenerał Alava mieszka ciągle w Gibraltarze i doznaie od tamteyszego Gubernatora na zalecenie Xcia Wellingtona opieki. Alawa nigdy do liczby rewolucyionistów nie należał i starał się ile możności zapobiegać złemu.

Fregata Francuzka, która niedawno z Kadyxu odpłynęła, wywiozła z tamtąd kilkanaście rodzin Hiszpańskich, ktore do miliona własności zabrać z sobą miały.

Z Londynu d. 10 Kwietnia.

Na posiedzeniu izby niższey Parlamentu d. 6 zapytał się P. Philipps dla czego nie iest wydany ieszcze rozkaz tayney rady porownywaiący okręty Pruskie z Angielskiemi? Kanclerz skarbowy odpowiedział: Dopoki nie zostanie w tey mierze pomiędzy obiema rządami zawarta umowa, dopóty także nie może wyyść gabinetowy rozkaz. — Pan Lamb wniosł potem, aby obwinionym o kryminalny występek wolno było obrać sobie obrońcę. Niema nic niesprawiedliwszego iak odmawiać nieszczęśliwym tego dobrodzieystwa. Mniey teraz ważą życie człowieka, niżeli iego maiątek. Do czasów Edwarda Igo dozwolenie obierania sobie obrońcy było konstytucyynem; lecz późniey przyięto za zasadę: że oskarżenie i dowód muszą bydź tak iasnemi, iż nawet obrońcy niewolno z oskarżonym mówić. Dodaią nadto, że sam sąd iest obrońcą oskarżonego. Jest to prawdą, ale z dwóch przyczyn niedogodnem, bo sędzia może bydź bardzo za lub przeciw oskarżonemu uniesionym, którego przypadku z strony obrońcy obawiać się nie należy, powtóre sędzia może tylko z oskarżonym w sądzie mowić. Mowa obrońcy nie może wprawdzie wpływać na wyrok przysięgłych, ale w wielu przypadkach obiaśnić ich potrafi. — P. North mówił: Jle mi iest wiadomo sądownictwo Angielskie iest powszechnie wielbione. Wielka staranność sędziego, aby przysięgłym oprócz czynu nic takiego podanem nie było, coby oskarżonemu szkodzić mogło, że wątpliwe całe świadectwo nie iest przypuszczonem, że rzecz z naywiększą iasnością sądowi przysięgłych iest przedstawiona, i naymnieysza wątpliwość iest na stronę oskarżonego, do tego przydać ieszcze należy, iż

wyrok przysięgłych bydź musi iednomyślny; wszystko to okazuie, iż nie potrzebną iest zmiana. Przydanie obrońcy oskarżonemu zrządziłoby tylko spór między nim i Jnstygatorem Korony, i więceyby obwinionemu szkodziło niżeli pomogło, bo mowa obrońcy niewpływałaby bynaymnie na zdanie sędziów. — P. Mackintosh mówił za wnioskiem P. Lamb, dodaiąc, że Parlament wiele iuż błędów w postępowaniu kryminalnem poprawił, należy więc i to ieszcze sprostować, aby nikt bez obranego sobie obrońcy nie był sądzony. — Jeneralny Jnstygator uważał proponowany środek za niepotrzebny. Jakoż poniekąd sporach większością głosów odrzucony został.

W izbie wyższey d. 8 Hr. Darnley wniósł, aby stan Jrlandyi był rozpoznany. Jeżeli (rzekł) izba nie nakłoni Korony do zaprowadzenia inney administracyi w tem kraiu, tedy nakoniec wszyscy żalić się muszą. Teraźnieyszy stan Anglii zpowodował mnie do uczynienia wcześniey tego wniosku. We wszystkich częściach kraiu widać postęp, handel kwitnie i rolnictwo na nowo ożyło; na wszystkich, co do Anglii należą, spływa to błogosławieństwo, nawet poddani niewolnicy cieszą się z wielu względów tem ulepszeniem; iedna tylko Jrlandyia, naybliższa siostra Anglii, iest nieszczęśliwszą, niżeli który z nayodległeyszych punktów państwa. Ustawa przeciw buntowi ciągle się tam utrzymuie, a niesłychane w świecie systema rozdwoienia od Henryka 8go aż dotąd trwaiące, tak mocno się rozkorzeniło, iż naylepsza nawet wola nie potrafi sprawiedliwości wymierzyć. Zupełnę tylko zmienienie teraźnieyszego systematu rządowego może Irlandyi przywrócić spokoyność i szczęśliwość. Jedynym do tego sposobem iest przypuszczenie Katolików do praw obywatelskich. Naród iest zatem, a dla konstytucyi żadne ztąd niebezpieczeństwo wyniknąć nie może. Bez tego pierwszego środka wszystkie inne będą bezskuteczne. Nadaremnie oczekiwana będzie przychylność mieszkańców do rządu, dopóki czuć się będą w poniżeniu. Zaprzeczane im iest prawo urodzenia. Stan Irlandyi stać się dla Anglii może źrodłem potęgi lub zniszczenia; wybor zależy od rządu. — Lord Liwerpool wyraził w odpowiedzi: Nie sprzeciwiałbym się pewnie temu wnioskowi, gdyby choć naymnieyszą korzyść mógł Irlandyi przynieść; lecz dobra iey na inney drodze szukać należy. Prawdą iest, że Irlandyia od wielu lat znacznie ucierpiała; administracyia niesłuszna i tyrańska; zamiast zostawienia iey własnych ustaw i instytucyy narzucono iey Angielskie; lecz od zaczęcia panowania teraźnieyszego Monarchy wiele dla Irlandyi dobrego zrobiono, i śmiało powiedzieć mogę, że nawet dzieie nie podaią przykładu, ażeby kray w tak krotkim czasie dla swey części tyle uczynił, co W. Brytaniia dla Irlandyi uczyniła. Wiadomo, iż w całey Europie niema kraiu, ażeby tak bardzo obarczony był podatkami iak W. Brytaniia, i wielu zadziwią się pewnie, gdy się dowiedzą, że po Szwaycaryi Irlandyia naymniey opłaca podatków. Angliia płaci pięć razy więcey podatków, niżeli Irlandyia; ostatnia oprócz dziesięcin nie płaci rządowi żadnych gruntowych podatków. Chętnie zgodziłbym się na szczegółowe rozpoznanie, ale nie ogólnewe, które bardzieyby tylko stan Jrlandyi za

wikłało. Do przyłożenia się do dobra tego kraiu nie są pewnie Ministrowie opieszałemi. Od 7 lat urządzono tam 3122 szkół. do których uczęszczaią wszystkie wyznania. Głównem nieszczęściem Jrlandyi iest nędzny stan włościan, którzy przez nieskończony podział gruntów są tylko wyrobnikami i pożywienia pozbawionemi. Poki temu praktycznie nie będzie zaradzonem, wszystkie inne starania będą daremnemi. Massa ludu niema żadney własności; cały kray należy do niewielu osób, a grunta, również iak handel znayduią się w ręku Protestantów. Przypuszczenie Katolików do praw obywatelskich nie byłoby praktycznie użytecznem, dopóki nie można ich uczynić posiadaczami gruntów protestanckich. — Po przymowieniu się ieszcze niektórych członków został wniosek większością 17 głosów odrzucony.

P. Turner mianowany został sekretarzem naszego poselstwa w Stambule.

Goniec Hiszpański przywieść miał własnoręczny list Króla Hiszpańskiego do naszego Monarchy, który tyczeć się ma południowey Ameryki. D. 6 pobiegł Gabinetowy goniec Smith z listem do Madrytu, który iak sądzą zawiera odpowiedź na list powyższy.

Posiedzenia Parlamentu będą d. 15 Kwietnia do 3 Maia odroczone.

P. Wilberforce leży od nieiakiego czasu chory; ale lekarze maią iednak nadzieię utrzymania dla oyczyzny tego przyiaciela ludzkości.

Podług gabinetowego rozkazu nałożona zostala na Francuzkie okręty opłata po 3 szylingi i 6 penców od beczki, na wzaiem podobneyże opłaty, którą Angielskie okręty w portach Francuzkich opłacać muszą.

Uniwersytet Kambridgi liczy w tym roku 4489 uczniów.

Angielski lekarz założył w Atenach Szpital; rząd Grecki dał do tego gmach, a inne potrzeby dostarczy tuteyszy komitet związku za Grekami. — Gubernator wysp Jońskich dozwolił wpuszczania tam gazety Greckiey.

Xże Klarencyi nie wychodził przez 8 dni z pokoiow, ale iuż polepsza się zdrowie iego.

Podług listów z Gibraltaru pod d. 19 Marca Dey Algierski obawiaiąc się bombardowania kazał wszystkie stoiące w porcie okręty rozbroić. Z wewnątrz kraiu sprowadza mnostwo woyska dla osadzenia warowni.

Sądzą, iż rząd nasz będzie musiał uiąć się za zbiegłemi do Anglii Hiszpanami, ponieważ zbierane przez prywatne związki dla nich składki są iuż wyczerpane. Dotąd około 150 osob pobiera co tydzień po 15 do 20 szylingów.

Władza wykonawcza w Mexyku wydała d. 27 Stycznia odezwę do narodu, życząc mu szczęścia do przytłumienia wybuchłych rozruchów. Taż władza mianowała P. Herrera Posłem przy Ziednoczonych Stanach północney Ameryki.

Nowa Kolumbiyska pożyczka wynosić ma półpięta milliiona funtów szterlingów.

Kr. Pruski rządowy i lekarski Radca, Profetsor Weinhold, przybył do Londynu dla obeyrzenia Angielskich szpitalów.

Podług listów z Bahii pod d. 14 Lutego Jenerał Filisberto Brant odpłynąć miał za kilka dni na okręcie Angielskim do Londynu, dla układania się o pożyczkę dla rządu Brazyliyskiego. Inny kommissarz, który ma z nim wspólnie działać, przybył iuż do Anglii.

DODATEK
DO N.ro 34.
GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA DNIA 28 KWIETNIA 1824 ROKU we ŚRODĘ.

Z Wiednia d. 20 Kwietnia.

Nayiaśnieyszy Cesarz dozwolił nayłaskawiey rzeczywistemu swoiemu Szambelanowi, Karolowi Baronowi Lilien, przyiąć i nosić udzielony mu przez J. Cesarską Wysokość Wielkiego Xcia Toskańskiego krzyż komanderski orderu S. Jozefa

Postanowieniem z d. 29 Marca r. b. raczył J. C. K. M. katedrę powszechney i Austryiackiey statystyki w Uniwersytecie Lwowskim udzielić nayłaskawiey Doktorowi Fran. Wolf.

Postanowieniem z d. 17 Lutego r. b. raczył J. C. K. M. Kapitanowi okrętowemu Ghega, który w r. 1820 wysłanym z Tryiestu do Chin z ładunkiem Merkuryuszu C. K. okrętem Karolina, tak podczas choroby, iako też po zeyściu z tego świata w drodze Dowodcy okrętu, Kapitana fregaty Pöltl, dowodził, i wszystkim okrętowym ludziom nayłaskawsze swoie ukontentowanie oświadczyć. Daley raczył J. C. K. M. znayduiącym się na tym okręcie osobom, które podczas wszczętey na nim choroby *Cholera morbus* przy zawinięciu do wyspy Jawa nayw ększego dokładały starania o wyzdrowienie ludu, udzielić nayłaskawiey nagrody, iako to: Kapelanowi okrętowemu Ramagnak i Naczelnemu Lekarzowi Rossy, wielkie, a Podlekarzowi Heen mały cywilny złoty hongrowy medal z uszkami i wstęgami; Kapralowi Piolante 100 ZR. w pieniądzach, trzema żołnierzom morskim i trzema maytkom po 50 ZR. Dowodca siły morskiey, Jenerał Major Margr. Paulucci, rozdał te dary Monarchy powyższem osobom przy stosowney uroczystości w Wenecyi. Nakoniec udzielił J. C. K. M. Kr. Angielskiemu dowodcy w Sincapoor, Podpułkownikowi Farguhr, kawalerski krzyż orderu Leopolda, a tamteyszemu Lekarzowi osady Montgomery za przyłożenie się do ratunku ludzi okrętu Karolina podczas choroby, brylantowy pierścień z cyfrą swoią.

Z Rzymu d. 3 Kwietnia..

D. 25 Marca ciało i puszka z sercem zmarłey Xiężny Łukieskiey powiezione zząd zostały na okręcie przy assystencyi

Xiędza do Luki, gdzie tymczasowo będą w grobie złożone. Zmarła przed zeyściem z tego świata wstąpiła do zakonu Dominikanek i z rąk przeł żoney odebrała habit, w którym też pochowaną została. Pozostały iey syn, Infant Karol Ludwik, teraźnieyszy Xiąże Łukieski, odiechał dziś także do Luki.

W mennicy Papiezkiey znayduią się ieszcze stęple wszystkich od Papieża Marcina V. aż do zmarłego Papieża VII bitych medalów i tychże cały zbiór, jako też exemplarze tych medalów do sprzedania.

Listy z Civitavecchia pod d. 19 Marca donoszą z powieści Kapitana Sardyńskiego okrętu, że Angielska fregata napotkała Algierską pod banderą Francuzką ktora zabraną Hiszpańską polakrę prowadziła. Dowódca Angielski nakazał korsarzowi przesadzić poymanych Hiszpanów na polakrę a będących na niey Algierczyków na swóy okręt zabrać, i gdy to nastąpiło zatopił Algierską fregatę.

Z Lizbony d. 22 Marca.

Odebraliśmy tu kilka Nrów wychodzącego w Bahia (w Brazylii) pisma pod tytułem: "Odgłos oyczyzny," do 24 Stycznia, w których wyczytuiemy, że zbuntowani Króla poddani ciągle Europeyskich Portugalczyków prześladuią. Zapewnić iednak możemy naszych czytelników, wyraża Gazeta tuteysza, iż poważenia godna i zdrowego rozsądku część naszych Brazyliyskich braci brzydzi się takowem postępowaniem i wzdycha o przywrócenie prawey Władzy, bez którey ten od natury hoynie uposażony kray nie może używać spokoyności i szczęścia. Niektóre dobrze myślące osoby sądziły, iż rozwiązanie konstytucyynego i prawodawczego Zgromadzenia przez Królewica Piotra będzie pierwszym krokiem do uznania świętych i niezaprzeczonych praw Nayiaśnieyszego Oyca iego i kraiu, który był kolebką wysokich iego Przodków. Lecz wyrok pod d. 12 Listopada okazał, iż się zawiodły, i wyrazy zapewniaiące publiczność, iż nowy plan konstytucyi będzie ieszcze liberalnieyszym od ułożonego przez rozwiązane zgromadzenie, powiada toż samo, co Gubernator Bachii w swey odezwie pod d. 20 Grudnia, oświadczył: "że plan zaczętego gmachu iest ten sam, tylko będzie przez innego budowniczego uskuteczniony.„ Na końcu dodaie Gazeta tuteysza, że zresztą dobry duch Brazyliianów uwolni Królewica i kray od nieszczęścia, które mu grozi bydź poszarpanym, i skruszy także rewolucyyną hydrę, ktora w wielu Europeyskich kraiach iuż zniszczoną została.

Z Gibraltaru d. 18 Marca.

Zamykaiąca Algier Angielska eskadra pod Admirałem Neale składa się z 5 fregat, iedney szalupy i iednego bryga. 2 Algierskie fregaty i iedna korweta stoią w porcie, i maią na sobie mieć niewolników. Dey niechce wchodzić w układy z Admirałem; lecz officerowie iego nie bardzo bydź maią skoremi do słuchania go, gdyż niechcą się wystawić na okropność bombardowania. D. 15 Marca zrobiono zamach na iego życie, ale się nie powiódł. Aż do 17 zachowała się eskadra Angielska spokoynie i oczekiwano ieszcze, iż rzecz zagodzoną zostanie.

Niderlandska eskadra stoi w Mahon.— Dotąd niewiadomo, czyli który z okrę-

tów Angielskich przez Algierczyków zabrany został. — W Bona uwięziony został Vicekonsul Angielski i zatrzymano ieden z naszych okrętów; lecz na żądanie Amerykańskiego Konsula obu kazał Dey uwolnić. W tymże mieście nastąpił bunt przeciw Turkom, ale wkrótce przytłómiony został i hersztów śmiercią ukarano.

Od granic Tureckich d. 1 Kwietnia.

Podług doniesień z Marselii, które Gazeta powszechna udziela, za przeważaiącym wpływem Hydry i Spezzia, do których rozrządzenia oddana została ważna twierdza Napoli di Romania, przywrocona iest zgoda między ciałem prawodawczem i radą wykonawczą. Konturiotis, teraźnieyszy Prezes ostatniey władzy, (Hydryota) znosi się nayzupełniey z ciałem prawodawczem. Dawnieyszy Prezes rady wykonawczey Mauromichali, Bey Mainy, zbiera w Mainie korpus, z którym wkroczyć chce do Liwadyi. Kolokotroni i Metaxa, chociaż niechętnie poddać się musieli nowemu urządzeniu. Grecy oczekuią tylko na wzięcie Patras, Lepanto i twierdz na Negreponcie, dla działania zaczepnie przeciw Tessalii i Macedonii. Na teraz ogr niczaią się na strzeżeniu brzegów Morei, gdzie Turcy wylądować chcą pod zasłoną stoiącey w Dardanellach flotty. W zachodniey Grecyi Maurokordato zamyśla rozpocząć tegoroczną kampaniią i zbiera woysko. Ta część Grecyi ma bydź na przyszłość punktem połączenia się wszystkich za wolność Grecyi walczących Europeyczyków, równie iak Napoli di Romania siedliskiem władz nayważszych. Do wystawienia wspólnego woyska z Greków i Albańczyków niema zresztą podobieństwa.

Z Stambułu rozchodzi się wieść, że baczny w utrzymaniu spokoyności pomiędzy Janczarami Aga zakłuty został.

Na wyspie Folleny, na wniyściu do odnogi Smirneńskiey, mieli Turcy 80 Greckich rodzin wyrznąć; kto mógł uciec, ratował się na stoiący tam na kotwicy okręt Francuzki.

Z Szwaycaryi d. 5 Kwietnia.

Zwołana w d. 29 Marca nadzwyczaynie wielka rada Kantonu Lucerny postanowiła, na takich samych warunkach iak Kanton Berneński, wniyść w układy względem dostawienia w służbę Neapolitańską 4 kompanii woyska. Mała rada wydała przepis względem osadzenia i rocznego potwierdzenia cywilnych urzędów.

Dnia 26 i 27 Kwietnia 1824 r.

Cena Zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	1. gr.	2. Zł.	2. gr.	3. Zł.	3. gr.	4. Zł.	4. gr.
— *Pszenicy*	12	—	11	15	11	—	10	10
— *Zyta*	7	—	6	15	6	—	5	15
— *Jęczmienia*	5	15	5	6	5	—	4	15
— *Owsa*	3	24	3	18	3	15	—	—
— *Jagieł*	18	—	17	—	16	—	15	—
— *Grochu*	7	—	6	15	6	—	—	—
— *Rzepaku*	21	—	20	—	19	—	18	—

W Gdańsku dnia 16 Kwietnia.

Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od	Złp.	480	do	600.
Żyta	—	—	270	—	300.
Jęczmienia	—	—	198	—	210.
Owsa	—	—	120	—	108.
Grochu	—	—	270	—	300.

LOTERYIA KRAIOWA.

W 83 Ciągnieniu dnia 28 Kwietnia r. b. w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały Numera następuiące:

40. 35. 37. 86. 73.

Przyszłe 84 Ciągnienie dnia 5 Maja r. b. przypada.

DONIESIENIA.

Od 40 lat nieobecni dway bracia Jan i Walenty Okulusowie, z których pierwszy jako Krawiecki, a drugi jako Garbarski czeladnik udali się do Krakowa, i żaden z nich nie doniosł potem o dalszem swoim pobycie, są na żądanie Brata swoiego Wacława Okulusa, posiadacza wolnego domu z gruntem w Reptach, niniejszym edyktalnym zapozwem, wraz z swoiemi niewiadomemi sukcessorami lub maiącemi prawo do sukcessyi publicznie wezwanemi, ażeby w przeciągu dwoch miesięcy, a naydaley do 3 Sierpnia 1824 o godzinie 9 przed południem tu do podpisanego Sądu osobiście lub na piśmie zgłosili się i dalszego wyroku względem przypadaiącey na nich sukcessyi z wolnego domu w Reptach po ich oycu Jerzym Okulusie oczekiwali, w przeciwnym bowiem razie będą za umarłych ogłoszonemi i przypadaiącym na nich maiątkiem będzie podług kraiowego prawa rozrządzonem. — W Tarnowicach, w wyższym Szląsku, d. 24 Marca 1824.

Urząd Sądowy w Reptach, *Reuss.*

Urząd Państwa Lanckorony i Myślenic Xiężny Carignan podaie do wiadomości publiczney, że Wieś Jastrzębia, niedaleko Lanckorony w Cyrkule Wadowickim, od 1go Maia 1824 do końca Czerwca 1825 d. 4 Maia r. b. więcey daiącemu przez publiczną licytacyą wydzierżawioną zostanie. — Życzący zadzierżawienia zechcą się zatem w wzmiankowanym dniu o godzinie 9 z rana do Urzędowey Kancelaryi w Izdebniku stawić, gdzie wprzód lub podczas licytacyi powziąść mogą wiadomość o warunkach licytacyi. — W Izdebniku d. 16 Kwietnia 1824.

Urząd Państwa Lanckorony i Myślenic Xiężny Carignan podaie do publiczney wiadomości, że będąca przy gościńcu ze Lwowa do Wiednia zajezdna Austeryia, jako też pod Izdebnikiem, gdzie się dzieli gościniec do Krakowa i do Lwowa, stoiąca (pod Trzema Krukami zwana), tudzież Karczma w Robkowicach pod Zieloną Łąką będąca d. 28 Maia r. b. na trzy posobie następuiące lata, to iest: od 1go Lipca 1824 do końca 1827 roku przez publiczną licytacyią więcey daiącemu w dzierżawę wypuszczonemi będą. — Życzący zadzierżawienia zechcą się zatem w wzmiankowanym dniu o godzinie 9 z rana do Urzędowey Kancelaryi w Izdebniku stawić, gdzie wprzód lub podczas licytacyi dowiedzieć się mogą o warunkach licytacyi. — W Izdebniku dnia 16 Kwietnia 1824.

W Pogórzycach Wsi w Okręgu Woli M. Krakowa we Dworze, odbędzie się powtórna licytacyia dnia 6 Maja r. b. o godzinie 2giey po południu Lasu kilka morgów Sosniny do wycięcia za gotową zaraz zapłatę w monecie srebrney Courant, dla braku Licytantów na pierwszym terminie; chęć kupna maiących raczą się zaopatrzyć w potrzebne Vadium Złp. 100. — W Krakowie d. 26 Kwietnia 1824.

Skorczyński, Kom: Sąd:

W Krakowie przy Małym Rynku w Domu pod Nr. 676 w Biórze podpisanego Komornika Sądowego dnia 4 Maja b. r. o godzinie 2 popołudniu odbędzie się publiczna Licytacya w drodze Exekucyiney wydzierżawienia pomieszkań w Domu pod Nr. 5-5/6. znayduiących się, pierwszego piętra z 6 pokoi, drugiego piętra w części, i na dole kilku pomieszkań od S. Jana 24 Czerwca b. r. cząstkowo lub całkowicie, na rok lub więcey za gotową zapłatę. Wydzierżawienia chęć maiący ma się zaopatrzyć w Vadium Złp. 36. — W Krakowie 28 Kwietnia 1824 r.

Skorczyński, Kom. Sąd.

W Oberży P. Knotza w ulicy S. Jana pod Nrem 460 znayduią się dwa powozy do sprzedania. Życzący kupna zechcą się zgłosić do Kancelaryi teyże Oberży.